

dog kan skee Undtagelse, naar den Paagjældende beviistligt er svagelig (Jysk. Rescr. 26 April 1816 og 12 Juli 1820). Endvidere kunne Bager-svende, der have arbejdet som saadanne i 4 eller 6 Aar, efter som de ere Indfødte eller Fremmede, erholde Borgerskab som Fribagere. Disse maae have een Dvn, hvori de, som alt ovenfor bemærket, maae forbage det egentlige Franskbrod, men ingen andre Hvedebrødsforter, og iøvrigt have de ikke større Rettigheder end Rugbrødsbagerne.

Da Fribagerne, foruden den omtalte Indfrænkning i deres Mæring, derhos ingen Medhjælpere maae holde, og da det ikke let er muligt at drive Bageri uden sagkyndig Medhjælp, ligesom det er vanskeligt for den, der ikke maa producere andre Sorter Hvedebrød, at skaffe sig en saadan Afsetning paa Franskbrod, at det kan lønne sig til Forbæring af dette Brød alene at have og ophede en Dvn, har som en Følge heraf Afgangen til at erholde Borgerskab som Fribager kun været lidet benyttet, og der gives for Tiden kun en eneste Fribager i Kjøbenhavn.

Hovedstadens Forsyning med Hvedebrød er saaledes i Virkeligheden saa godt som udelukkende i Hænderne paa de 50 Laugsbagere. I denne Mangel paa Concurrence blev det antaget, at Mærken maae søges til, at Hvedebrødet i Kjøbenhavn var uforholdsmæssigt dyrt, og da dertil kom, at den nærværende Indretning næsten aldeles affæarer alle ikke formuende Bagersvende Udsigten til nogensinde at komme i en selvstændig Stilling, troede det daværende kongl. danske Cancelliet i Mæret 1846, tildeels efter dertil af Magistraten givne Anledning, at burde lade det sætte under Overveielse, om der ikke maatte kunne tilstedes et vist Antal Fribagere her i Staden. Afgang til at bage Hvede- og Kryderbrød, uden som nu at være indfrænkede til Forbæring af Franskbrod alene, saavel som ogsaa om og hvorvidt der maatte findes Anledning til at meddele et vist indfrænknet Antal Tilladelse til at drive fuldstændigt Bageri, dog uden at derved skulde erhverves noget reelt Privilegium for den Eiendom, hvori samme drives.

Medens de herved fremkaldte Forhandlinger gik for sig, indkom der til Cancelliet et

Andragende fra Kjøbenhavns Bagerlaug, hvori dette i Henhold til hvad der af samme ved flere tidligere Leiligheder var blevet gjort gjældende, anholdt om, at der, forinden Bestemmelse toges om nogen Indfrænkning i Laugets Mæring, maatte tilsiges dets Interessenter en Godtgjørelse for det Tab, de derved vilde lide, eller, at det i alt Fald maatte blive taget under Paaskjendelse af Domstolene, hvorvidt der ved Ophævelse af Laugets hidtil havde Rettigheder tilkom det Erstatning.

Bagerlauget har nemlig gjennem en Række af Aar paastaet, at de 50 saakaldte privilegerede Bagergaarde skulde have et saadant Monopol paa Bagerrettigheden i Kjøbenhavn, at der ikke, uden Erstatning til dem, der have tilkjøbt sig disse Gaarde, skulde kunne tilstedes nogen Forøgelse i Bageriernes Tal. Til Stotte for denne Paastand paaberaabes fornemmeligt, deels Resc. 28de April 1739 V. § 2, hvor det hedder, at „Bagerne skal til et vist Tal, nemlig 50, fastsættes, og Bagerrettigheden bør følge et lige Antal af Bagergaarde“, deels Reglement af 5te Juni 1771, hvor det Udtryk forekommer: „Bagerne (som ere 50, hvis Gaarde dertil alene ere privilegerede) skal aarligt“ o. s. v., samt endelig Resc. 15de August 1806, der bestemmer, at „Antallet af Bagergaarde indenfor Kjøbenhavns Fæstningsværker steds skal være 50 i Tallet, uden at de Bagerier, som findes paa Stadens Broer eller i Fremtiden der anlægges, deri maae medberegnes, og at Magistraten dermed skal have næsteste Indseende, samt at naar et Bageri i Kjøbenhavn har henstaaet ubenyttet i eet Aar, det da skal ansees at have tabt sit Privilegium og Cancelliet være berettiget til at meddele Bevilling til et nyt Bageries Anlag i det manglendes Sted — — — dog at Bevillingen dertil blot skal blive personligt for den, som erholder samme, uden at Rettigheden i Fremtiden skal følge samme.“

Under de i sin Tid stedfundne Overveielser om Brødtartens Ophævelse kom allerede Spørgsmaalet om den af Bagerlauget paastaede Ene-ret for de nuværende Bagergaarde under Forhandling, og Resultatet af de anstillede Under-søgelser blev, at der ikke erkjendtes at tilkomme Bagergaardene noget saadant udelukkende Pri-